

Sulem Estrada, Mexikoko irakasle eta sindikalista

“IRAKASLEAK BETI IZAN DIRA INDAR SOZIAL GARRANTZITSUA MEXIKON”

Ayotzinapako landa-eskolako 43 ikasle desagertu ziren 2014an, poliziarekin izandako liskar bortitzen ostean. Kapitulu berri bat bizi dute orain Mexikon: hezkuntza publikoaren alde Oaxaca eta Chiapasen egindako mobilizazioei, odolarekin erantzun die Gobernuak. 12 hildako guztira. Sulem Estrada Mexiko DF-ko irakasle, sindikalista eta militantearengana jo dugu.

Dornaku Lanz Solbes
dornaku@riseup.net

Koka gaitzazu testuinguruan. Zer gertatzen ari da Mexikon?

Mobilizazioak sortu direla, ez bakarrik irakasleen aldetik, guraso eta herri osoak babestuta, hezkuntza pribatizatu eta irakasleen eskubideak urratu nahi dituen erreformagatik. Estatuak gogor erreprimitu ditu manifestazioak; atxilotu egon dira, baita 12 hildako ere.

Irakasleak beti izan dira indar sozial garrantzitsua herrialde honetan. Mugimendu ugariaren protagonista izan dira, Mexikoko Iraultzaren barne, mediku eta abokatuekin batera. Hezkuntza erreformak egiturazko beste hainbat aldatzarekin egiten du bat. Osasun eta lan arloetan, energia sektorean (Pemex-en pribatizazioa lekuko)... ere ari dira muturra sartzen, eta horregatik irakasleak ez dira borrokan ari diren bakarrak. Azken erreforma neoliberal honen kontra-koak dira mobilizazioak.

Aurrekariak izan ditugu. 2013an irakasleek kanpaldi erraldoia antolatu zuten Mexiko Hiri Erdiko plaza batean, eta Gobernuak bortizki hustu zuen plaza. Ondoren, Ayotzinapako 43 “normalisten” desagertzea izan genuen. Eskola “normalak” irakasle ikasketak egiteko eskolak dira eta landa eremukoetan formatzen dira gero Mexikoko leku txiroenetara joango diren irakasleak. Horren guztiaren aurretik, ikasle eta gazte mugimendu garrantzitsu baten sorre-

ra izan genuen hiriburuan: Yo soy 132 mugimendua, mende oso batez Mexiko gobernatu duen PRI alderdi autoritarioaren kontra.

Bada ezberdintasunik hiri eta landa eremu-eremu mobilizazioen artean?

Landa eta hiriaren arteko banaketa argia da Mexikon. Hegoaldeko estatuetan lehen sektorea da nagusi, eta iparraldean industria. Chiapas, Guerrero, Michoacán eta Oaxaca dira estatu txiroenak, eta nortasun indigena, jatorrizko kulturaren presentzia, askoz handiagoa da horietan. Hegoaldean, komunitateak pisu handiagoa du, elkarrekin aritzeko joera dute.

Azken hildakoen aurrean, zer dio Gobernuak?

Mexikoko Gobernuak eskuak garbitu ditu, poliziaren eta herritarren arteko istiluak izan zirela eta manifestariak erarmak zituztela argudiatuz. Gobernuak dio poliziak erasoan aurrean erantzun besterik ez zuela egin. Eta gaineratu du hildakoak ez direla irakasleak, honek guztiak ez duela hezkuntza erreformarekin zerikusirik. Jakina, gezurra da erabat, eta ez da lehen aldian Estatuak indar polizialek haien bortxa guztiarekin herriaren kontra egiten dutena. Giza eskubideen urraketak sarri salatu dira, maila nazional eta internazionalen.

Eta orain arte atxilotutakoaren egoera zein da?

Hamarnaka preso egon dira, atxilotzen dituzte eta ondoren azkar uzten dituzte libre, baina azpimarratzekoa da mugimendu sindikaleko buruzagiak atxilotu dituztela. Borrokatzen saiatzen den oro erreprimitu, kartzelaratu edo hil egiten dute; ikaragarria da.

Zer paper ari dira jokatzeko irakasleak?

Gazte mugimendua, batez ere unibertsitateetan kontzentratzen dena, oso mugimendu aktiboa da. Aipatu dudan moduan, Yo soy 132 mugimendua ikasle eta gazteek gidaturikoa izan zen, eta Ayotzinapako 43 ikasleena pasa zenean ere, milaka gazte atera ziren karrikara, 43ak bizirik agertu zitezen, bai eta Gobernuaren kontrako aldarriak oihukatzerara ere. Duela gutxi, UNAM unibertsitate publikoan, Estatuak campus handiena den horretan, asanblada erraldoia antolatu zuten, irakasleen mugimendua nola lagundu erabakitzeko.

Eta gurasoek zein jarrera dute?

Gurasoak ere guztiz inplikatu dira irakasleen borrokaekin, ulertzen dutelako irakasleen lan baldintzez gain, hezkuntza publikoaren aldeko borroka dela. Michoacán-en bertan, 12-15 urte arteko irakasleak atera dira manifestatzen, guraso eta irakasleekin batera.

CIUDADANIA-EXPRESS.COM

YOUTUBE

Ezkerrean, mobilizazioak Oaxacan. Eskuinean, Sulem Estrada: "Mexikoko Gobernuak eskuak garbitu ditu, poliziaren eta herritarren arteko istiluak izan zirela eta manifestariak ere armak zituztela argudiatuz. Gezurra da erabat, eta ez da lehen aldia Estatuko indar polizialek haien bortxa guztiarekin herriaren kontra egiten dutena".

Hedabideen aldetik, zein da mezu nagusia?

Irakasleen satanizazio izugarria dago hedabideetan. Irratian, telebistan... Leku denetan etengabeko desprestigioa baino ez da ikusten. Irakasleak banda-loak eta gaizkileak direla diote, arazoak baino sortzen ez dituzten alfer taldea direla.

Nola ikusten duzu privatizazioen kontrako borroka honen etorkizuna?

Hau guztia aurrera eramateko ezinbestekoa izango da nazio mailan arlo guztiak bateratuko dituen estrategia edo egitura bat osatzea, herriaren exijentzia guztiak behar bezala betetzea nahi badugu. Gauza da, orain Gobernuak eztabaida desbideratu nahi duela elkar-riketa-mahai baten bidez, irakasleak engainatzeko asmoz, gatazka luzatu eta mugimendua desgastatzeko. Irakasleek 20 egun baino gehiago daramatzate greban eta mobilizazio oso indartsuak antolatuz, gatazka oso gogorak bizi dituzte egunero. Gobernuak, eztabaidarako mahai horren bidez, altxamendu hau isilarazi besterik ez du nahi. Eta guk uste dugu borroka indartzea dela bidea, beste arlo eta sektoreekin koordinatuz.

Mexiko gerran dagoela esango zenuke?

Estatuaren militarizazioa, batez ere Felipe Calderónen Gobernu garaian eman

zena [2006-2012], itxuraz narcoaren kontra antolatu zen, baina errealitatean borrokatzen ari den herri xehea ari dira hiltzen. Militanteak, emakumeak, kazetariak... dira ustezko narcoaren kontrako gerra horretan gehien erasotzen ari direnak. Gobernuak bortizkeriaren naturalizazioa eta normalizazioa bilatzen du, eta ondorioz hemen ez da hainbeste ikusten gerra moduan, baina ezin da ukatu oso bortitza izaten ari denik. Hamarnaka kazetari dira dagoeneko Gobernuaren ustelkeria salatzeagatik erail dituztenak.

Michoacán autodefentsa taldeak eza-gunak egin dira azken urteetan. Narcoaren eta Gobernuaren bortizkeria sistematikoaren aurrean, zein puntutan dago autodefentsa armatua Mexikon?

Hainbat lekutan, herriak armak ditu eta taldetan antolatu dira haien autodefentsarako, baina Estatuak gogor erasotzen ditu. Esate baterako, autodefentsa taldeetako bi zuzendari nagusi atxilotu ditu, Miguelez, preso jarraitzen duena, eta Nestora Salgado, duela gutxi libre utzi dutena, bere askatasunaren aldeko kanpainaren ondorioz. Aldi berean, narkotik eratorritako egoera ere oso bortitza da eta ez gaude ziur autodefentsa taldeez gain bestelako talde armaturik dagoenik, baina oso posible da egotea.

“Hezkuntza erreforma privatizatzaileak egiturazko beste hainbat aldetarekin egiten du bat. Osasun eta lan arloetan, energia sektorean... ere ari dira muturra sartzan”

Gaineratu nahiko zenukeenik?

Nazioartetik elkartasun handia dugu eta sumatzen dugu kezka zabala dagoela, herrialdean gertatzen ari denaren inguruan. Bideoak, argazkiak... jaso ditugu leku askotatik, eta Argentinan edo Madrilan egindako mobilizazioen berri izan dugu. Era berean, ikusten dugu ez garela mugitzen ari den herri bakarra, Frantzia ere altxamendu handiak izaten ari dira eta mobilizazio horiekin guztiarekin bat egin nahi dugu, ulertzen dugulako bizi ditugun erasoak ez direla guri bakarrik egindakoak, mexikar moduan, baizik eta nazioartean ematen ari diren erasoak. Azken finean, hezkuntza erreforma hau adibidez ez dira soilik hemen aplikatzen ari, Txilen, Argentinan eta beste hainbat herrialdeetan ere gauza bera egiten ari dira. ■